

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Stojek (spr.)
Sędziowie:	SA Tomasz Pidzik SA Aleksandra Janas

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2019 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku K. G.

z udziałem A. N.

o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym

p o s t a n a w i a:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

a) zakazać uczestnikowi postępowania A. N. rozpowszechniania nieprawdziwych informacji, iż „K. G. też jest wspierany przez (...);

b) nakazać uczestnikowi postępowania sprostowanie nieprawdziwej informacji określonej w punkcie 1 w ten sposób, że zobowiązać uczestnika postępowania do opublikowania sprostowania o następującej treści: „Ja, A. N., prostuję nieprawdziwą informację, jaką podałem w wywiadzie udzielonym dla (...) i zamieszczonym na nim 1 grudnia 2019 r. oraz w Gazecie (...) z dnia 3 grudnia 2019 r., jakoby Pan K. G. – kandydat na prezydenta Miasta (...), był wspierany przez (...):

- na (...), w strefie A1, tj. na stronie głównej i stronie z artykułami (100% tekstów), na samej górze, czcionką Arial o wielkości co najmniej 12, czarną, pogrubioną, na białym tle w terminie do 24 godzin od dnia uprawomocnienia się postanowienia przez 7 dni od rozpoczęcia emisji;

- w Gazecie (...), na stronie 8, przy wykorzystaniu co najmniej 1/4 strony, zamieszczoną w prawym górnym rogu strony, czcionką Arial o wielkości co najmniej 12, czarną, pogrubioną, na białym tle w pierwszym możliwym wydaniu Gazety (...) po uprawomocnieniu się postanowienia;

- w formie wpisu na koncie uczestnika prowadzonym w (...) pod nazwą A. N. (osoba publiczna), a w przypadku zmiany nazwy pod inną nazwą i adresem odpowiadającym kontu uczestnika w tym serwisie, przy użyciu funkcjonalności serwisu umożliwiającej umieszczenie wpisu na pierwszym miejscu w kolejności wpisów użytkownika, z pominięciem

kolejności chronologicznej oraz widocznym bez konieczności posiadania konta w (...), w szczególności poprzez nieograniczanie widoczności wpisów na koncie uczestnika oraz stosowanie jakichkolwiek zabiegów utrudniających zapoznanie się z jego treścią, czy też wpływających na jego czytelność do 24 godzin od dnia uprawomocnienia się postanowienia na koncie uczestnika prowadzonym w (...), przez 7 dni od rozpoczęcia emisji;

c) oddalić wniosek w pozostałej części;

d) zasądzić od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów postępowania;

2. oddalić zażalenie w pozostałej części;

3. zasądzić od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

SSA Tomasz Pidzik SSA Grzegorz Stojek SSA Aleksandra Janas

Sygn. akt V ACz 556/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 6 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił wniosek o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym o zakazanie rozpowszechniania nieprawdziwych informacji przez A. N. jakoby „K. G. też jest wspierany przez (...) i opublikowanie sprostowania. W uzasadnieniu postanowienia wskazano na brak legitymacji czynnej wnioskodawcy oraz brak wystąpienia przesłanek z art. 111 § 2 Kodeksu wyborczego.

Zażalenie na to postanowienie wniósł wnioskodawca zaskarżając je w całości zarzucając:

naruszenie art. 328 k.p.c. poprzez uzasadnienie zaskarżonego postanowienia w sposób wewnętrznie sprzeczny, tj. przy jednoczesnym uznaniu braku legitymacji czynnej wnioskodawcy do żądania wydania w trybie wyborczym, oraz jednoczesnym merytorycznym rozpoznaniu tegoż żądania co do jego istotny, poprzez uznanie, iż kwestionowana wypowiedź nie nosi znamion informacji, lecz ma charakter ocenny;

naruszenie art. 111 § 1 w zw. z art. 104 i art. 106 § 1 Kodeksu wyborczego poprzez błędną wykładnię polegającą na nieuprawnionym przyjęciu przez Sąd, iż kandydatem w rozumieniu tegoż przepisu legitymowanym czynnie jest wyłącznie „kandydat zarejestrowany”, podczas gdy prawidłowa wykładnia przepisu prowadzi do wniosku, iż kandydatem legitymowanym czynnie jest każdy kto prowadzi na swoją rzecz agitację wyborczą, lub też na rzecz którego, agitacja ta jest prowadzona, a w konsekwencji;

naruszenie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego również poprzez nieprawidłowe jego zastosowanie polegające na bezzasadnej odmowie wnioskodawcy procesowej legitymacji czynnej w sprawie, oraz pominięciu celu przepisu, jakim jest eliminowanie w kampanii wyborczej nieprawdziwych informacji, co miało miejsce w niniejszej sprawie;

naruszenie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, przejawiające się w uznaniu przez Sąd pierwszej instancji, iż wypowiedzi uczestnika: „K. G. też jest wspierany przez (...)” - nie można wartościować w kategorii wypowiedzi prawdziwej bądź nieprawdziwej, lecz ma ona charakter oceny, a w konsekwencji nie poddaje się kontroli co do jej prawdziwości, podczas gdy wypowiedź ta dla przeciętnego odbiorcy (adresata przekazu wyborczego) ma ewidentnie charakter stwierdzenia, przedstawienia suchego faktu, bez jakiegokolwiek cienia wątpliwości, wartościowania, czy też zastrzeżenia, iż jest to jedynie przypuszczenie/podejrzenie/opinia, ect.

naruszenie art. 233 §1 k.p.c. poprzez błąd w ustaleniach faktycznych oraz niewłaściwą ocenę materiału dowodowego, a w szczególności:

przyjęcie, iż P. T. jest radnym miasta (...) i osobą powiązaną z partią (...), podczas gdy w rzeczywistości osoba ta nie jest ani radnym, ani członkiem (...), lecz wyłącznie działaczem partii (...) i miejskim aktywistą znanym wszystkim uczestnikom życia publicznego w Mieście (...);

przyznanie znaczenia prawnego w sprawie faktowi „załajkowania” profilu (...) wnioskodawcy przez bliżej nieokreślone „osoby powiązane z partią (...)”, a także faktowi zamieszczania przez te osoby pozytywnych komentarzy, jako formy wspierania przez (...) uprawniającej uczestnika do formułowania kwestionowanej wypowiedzi;

naruszenie art. 6 k.c. poprzez pominięcie obowiązku wykazania przez uczestnika postępowania dowodów na okoliczność prawdziwości jego wypowiedzi.

Podnosząc te zarzuty wnioskodawca wniósł o:

zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie wniosku w całości;

zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania oraz kosztów postępowania zażaleniowego.

Uczestnik postępowania w odpowiedzi na zażalenie wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

zażalenie wnioskodawcy jest zasadne.

Na wstępie na tle przepisu art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego należy wskazać, że nie może budzić wątpliwości to, iż ocena w trybie wyborczym przysługuje kandydatowi, jak i pełnomocnikowi Komitetu Wyborczego nie posiadającego osobowości prawnej. Przy czym kandydatem jest zarówno osoba, która została zarejestrowana jako kandydat, jak i osoba będąca „kandydatem na kandydata”, która przy pomocy swojego komitetu wyborczego w trakcie kampanii wyborczej zbiera wymagane podpisy, na co wskazuje się w doktrynie.

W konsekwencji w pełni podzielić należy co do tej kwestii zażalenie wnioskodawcy, iż jako kandydat prowadzący kampanię wyborczą posiada on legitymację czynną do domagania się ochrony sądowej w trybie art. 111 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego przed rozpowszechnieniem niejawnych informacji od chwili ukonstytuowania się Komitetu wyborczego potwierdzonego postanowieniem właściwego organu wyborczego o przyjęciu zawiadomienia (art. 89 § 4 Kodeksu wyborczego). Zawiadomienie takie zaś w sprawie niniejszej zostało złożone, na co wskazał wnioskodawca we wniosku załączając stosowny dokument (k. 7-8 i 12 akt) i tym samym brak podstaw do kwestionowania legitymacji czynnej wnioskodawcy w sprawie niniejszej z uwagi na niezarejestrowanie wnioskodawcy jako kandydata.

Odnosząc się do zarzutów zażalenia dotyczących kwalifikacji przez Sąd pierwszej instancji kwestionowanej wypowiedzi „K. G. też jest wspierany przez (...), jako wypowiedzi ocennej, której nie można wartościować jako wypowiedzi prawdziwej bądź nieprawdziwej, należy wskazać na wstępie, iż skuteczne dochodzenie roszczeń określonych w art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego jest wynikiem tego, że rozpowszechniane materiały wyborcze, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej zawierają informacje nieprawdziwe. Przy czym określenie informacja, jak to wskazuje się zgodnie w doktrynie i orzecznictwie, odsyła do twierdzeń o faktach, a więc w ramach kryterium prawda/fałsz.

W sprawie niniejszej poza sporem jest to, że kwestionowana wypowiedź była wypowiedzią publiczną, stanowiącą formę agitacji wyborczej, na co zasadnie wskazał Sąd pierwszej instancji. Nie sposób jednak zgodzić się z Sądem pierwszej instancji, iż wskazana wyżej wypowiedź miała charakter ocenny. Wypowiedź ta bowiem wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji wskazuje wprost, iż zdaniem uczestnika postępowania wnioskodawca jest wspierany przez wskazaną w wypowiedzi partię. Tego rodzaju wypowiedź poddaje się weryfikacji w ramach kryterium prawda/falsz, przy czym to na uczestniku postępowania spoczywał ciężar wykazania prawdziwości swej wypowiedzi. Na tym tle należy zauważyć, iż stanowisko orzecznictwa i doktryny nie jest jednolite co do tego na kim spoczywa ciężar udowodnienia faktu (wnioskodawcy czy uczestniku postępowania). Nie sposób jednak uznać w okolicznościach niniejszej sprawy, aby to wnioskodawca miał wykazywać, iż nie jest on wspierany przez określoną w wypowiedziach partię.

W tym miejscu należy podnieść, iż w Kodeksie wyborczym wskazano w art. 470, iż do wyborów Wójta (tj. także i Prezydenta miasta) stosuje się m.in. przepis rozdziału 10 dział VII, a więc także art. 426 § 16 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym w zgłoszeniu kandydata można wnosić o oznaczenie kandydatury nazwą lub skróttem partii politycznej, przy czym fakt poparcia kandydatury powinien być potwierdzony przez właściwy statutowo organ partii. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w sprawie niniejszej i co potwierdzają dokumenty wyborcze załączone do zażalenia (potwierdzenie zgłoszenia do rejestracji kandydata na Prezydenta miasta k. 109-110 akt).

Podnosząc powyższe zgodzić należy się ze skarżącym, iż w omawiana wypowiedź dotyczyła poparcia dla uczestnika wskazanej w wypowiedzi partii, a nie sympatyków tej partii. Brak poparcia przez wskazaną w wypowiedzi partię powoduje, iż stwierdzenie jakoby „K. G. też jest wspierany przez (...) jest wypowiedzią nieprawdziwą.

Z tych przyczyn wnioski w zakresie żądania zakazania rozpowszechnienia nieprawdziwych informacji i dokonania sprostowania podlega uwzględnieniu na mocy art. 111 § 1 ust. 1 i 3 Kodeksu wyborczego, wobec czego nakazano zakazanie rozpowszechniania nieprawdziwych informacji oraz opublikowanie sprostowania w terminie wskazanym w punkcie 1 b.

Wniosek podlegał oddaleniu w zakresie proponowanej treści sprostowania, gdyż nie sposób w niej zawierać elementy oceniające kwestionowaną wypowiedź i jej motywy do czego zmierzała treść wniosku. Kwestia ta nie podlega bowiem badaniu w trybie wyborczym na tle art. 111 Kodeksu wyborczego, a nadto ustawodawca nie uzależnia przecież sankcji z art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego od winy po stronie rozpowszechniającego informację.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z § 8 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 15 ust. 1 i § 21-23 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz.U. 2018. poz. 265).

Mając powyższe na uwadze należało na mocy art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. zmienić zaskarżone postanowienie we wskazanym zakresie, a w pozostałej części wniosek i zażalenie oddalono (art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

SSA Tomasz Pidzik SSA Grzegorz Stojek SSA Aleksandra Janas